

TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I. BENDROJI DALIS

1.1 Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Telšių rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Administracijos direktoriaus įsakymais bei Biuro nuostatais.

Pagrindinis Biuro veiklos tikslas – rūpintis Savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti Savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Nuolatinė Telšių r. savivaldybės gyventojų sveikatos stebėseną, informacijos sklaidą gyventojams apie sveikatos rizikos veiksnius, pagal galimybes jų paplitimo populiacijoje mažinimas bei bendruomenės narių sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymas, propagavimas, neinfekcinių ligų ir traumų profilaktika, kontrolė yra pagrindinės prevencinės gyventojų (vaikų, jaunimo, suaugusiųjų) sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo priemonės, naudojamos 2016 m. Biuro programoje užsibrėžtiems uždaviniams įgyvendinti. Siekiant sumažinti sergamumą ir mirtingumą nuo širdies ir kraujagyslių sistemos ligų, ypač didelis dėmesys buvo skiriamas gyventojų fizinio aktyvumo skatinimui, sveikos gyvensenos mokymui, vaikų sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymui.

1.2 Biuras atliko šias veiklas (teikė paslaugas):

1.2.1 Vykde visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą), surinko išsamią informaciją apie Savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius ir ja remiantis suplanavo bei įgyvendino Savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo priemones;

1.2.2 Organizavo visuomenės sveikatos stiprinimą bendruomenėse įtraukdamas į šią veiklą bendruomenę ir socialinius partnerius;

1.2.3 Vykde vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos priežiūrą, koordinavo visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, dirbančių bendrojo lavinimo mokyklose, ikimokyklinio ugdymo įstaigose veiklą;

1.2.4 Pagal kompetenciją organizavo alkoholio, tabako ir psichotropinių medžiagų vartojimo profilaktiką;

1.2.5 Pagal kompetenciją organizavo lėtinių neinfekcinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir traumų prevenciją;

1.2.6 Pagal kompetenciją organizavo užkrečiamųjų ligų profilaktiką;

1.2.7 Vykde kitas įstatymų nustatytas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas.

II. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

2.1 Biuro struktūra, darbuotojų pareigybių sąrašas yra suderintas su steigėju, etatų normatyvai yra patvirtinti Telšių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. T1-448 „Dėl biudžetinės įstaigos Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro didžiausio leistino darbuotojų pareigybių skaičiaus nustatymo“. Iš viso yra patvirtinta 19,75 etatų.

2.2 Biuro etatų skaičius 2016 m. gruodžio 31 d. (1 lentelė).

1 lentelė. Visuomenės sveikatos biuro struktūra.

Pareigybės	Etatų skaičius	Darbuotojų skaičius
Direktorius	1	1
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai biure: visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas	3 1 1	6*
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdantys sveikatos priežiūrą mokyklose	9,25	13*
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdantys sveikatos priežiūrą ikimokyklinio ugdymo įstaigose	4,5	6
Iš viso:	19,75	26*

* Nurodomas bendras darbuotojų skaičius (su asmenimis, kurie yra „Vaiko priežiūros atostogose“)

III. BIURO FINANSAVIMAS

3.1 Biuro finansavimo šaltiniai: savivaldybės biudžeto lėšos, valstybės biudžeto lėšos (specialioji dotacija valstybinėms funkcijoms atlikti), aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos, įstaigos pajamos už atsitiktines paslaugas, 2 proc. parama. 2016 m. bendras Biuro finansavimas sudarė 183388,88 Eur. (2 lentelė).

2 lentelė Biuro finansavimas

Finansavimo šaltiniai	Paskirtis	Suma (Eur)
Savivaldybės biudžeto lėšos	Darbo užmokestis	22321,70
	Soc.draudimo įmokos	6878,30
	Iš viso:	29200,00
Valstybės biudžeto lėšos (specialioji dotacija valstybinėms funkcijoms atlikti)	Ugdymo įstaigų visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	
	Darbo užmokestis	50608,77
	Soc.draudimo įmokos	15591,23
	Medikamentai	1499,99
	Transporto išlaikymas	957,77
	Spaudiniai	800
	Kitos prekės	7131,65
Kvalifikacijos kėlimas	999,16	

	Komandiruotės	593,64
	Kitos paslaugos	3898,03
	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuoma	719,76
	Viso:	82800,00
	Biuras	
	Darbo užmokestis	36513,79
	Soc.draudimo įmokos	11286,21
	Ryšių paslaugos	568,45
	Transporto išlaikymas	1500,00
	Apranga ir patalynė	704,83
	Spaudiniai	1000,00
	Kitos prekės	6237,45
	Komandiruotės	157,96
	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuoma	514,83
	Kvalifikacijos kėlimas	1500,00
	Komunalinės paslaugos	1014,51
	Kitos paslaugos	7701,97
	Viso:	68700,00
	Iš viso:	151500,00
Telšių rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos (maudyklų vandens monitoringas ir visuomenės sveikatinimo projektų ir programų rėmimas)	Kitos paslaugos	2200,00
	Iš viso:	2200,00
Įstaigos pajamos už atsitiktines paslaugas	Kitos paslaugos	389,82
	Iš viso:	389,82
2 proc. parama	Kitos prekės	99,06
	Iš viso:	99,06
Iš viso:		183388,88

3.2 Buvo įgyvendintas bendras Telšių ir Akmenės rajonų visuomenės sveikatos biurų projektas parengtas įgyvendinant programos Nr. LT11 „Visuomenės sveikatai skirtos iniciatyvos” priemonę „Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose gerinimas”. Šios priemonės tikslas – įrengti arba atnaujinti sveikatos priežiūros kabinetus mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Projekto lėšomis buvo finansuojamas būtinasis sveikatos priežiūros kabinetų remontas, baldų ar sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti būtinos įrangos įsigijimas. Buvo finansuojamas ir vaikų sveikatą padedančių sekti metodinių ir darbo priemonių įsigijimas. Bendra projektui skirta Norvegijos finansinio mechanizmo lėšų suma buvo 243224,10 Eur.

3.3 Lėšos panaudotos:

3.3.1 Išmokėtas darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos;

3.3.2 Lėšos panaudotos lektorių autorinėms sutartims apmokėti, publikuoti straipsniams rajoninėje spaudoje, renginiams ir kt.

3.3.3 Prekių įsigijimui: mokomosioms priemonėms, kanceliariinėms prekėms, pirmosios medicinos pagalbos rinkiniams, medikamentams ir kt.

3.3.4 Kitoms paslaugoms: vandens mėginių tyrimams, transporto paslaugoms, ryšių paslaugoms, leidinių gamybai.

IV. 2016 METAIS PARENGTOS BIURO VEIKLOS ATASKAITOS

4.1 Parengtos Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos (I, II, III, IV ketv.) 2016 metų Telšių savivaldybės biudžetui skirtos vykdyti mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos funkcijas, panaudojimo vertinimo kriterijų ataskaitos .

4.2 Parengta Sveikatos ugdymo ir mokymo 2016 m. ataskaita Nr. 41-1- sveikata.

4.3 Parengta „Vaikų dantų ir žandikaulių būklės 2015 m. ataskaita“.

4.4 Parengta Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2015 m. veiklos ataskaita.

4.5 Parengta 2016 metų Telšių rajono savivaldybės maudyklų vandens kokybės ataskaita (pateikta Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro tinklalapyje.

4.6 Parengta projekto „Pedikuliozės prevencija Telšių rajono bendrojo lavinimo mokyklose ir ikimokyklinėse ugdymo įstaigose“ ataskaita.

4.7 Parengta 2016 metų personalo ataskaita Nr. 3.

4.8 Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro stebėsenos ataskaita už 2015 m.

4.9 2016 metų širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo programos vykdymo ataskaita.

V. BIURO VEIKLA

Pagrindinė Biuro veiklos sritis — Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamų savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas ir teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims Telšių rajono savivaldybės teritorijoje. Biuro veikla organizuojama ir vykdoma pagal biuro veiklos programą, kuri buvo suderinta su Telšių rajono savivaldybės gydytoju ir patvirtinta Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriaus 2016 metų gegužės 11 dienos įsakymu Nr. V-36.

Visuomenės sveikatos stiprinimas savivaldybės bendruomenėje

Įgyvendinant Visuomenės sveikatos stiprinimą Telšių rajono savivaldybės bendruomenėje t.y. didinant Telšių rajono gyventojų informuotumą apie užkrečiamųjų ligų profilaktiką, lėtinių neinfekcinių ligų pagrindinius rizikos veiksnius, jų korekciją, skatinant aktyvesnį, sveikesnį gyvenimo būdą, formuojant tinkamas sveikos gyvensenos nuostatas bei ugdant sveikos gyvensenos įgūdžius, Telšių rajono savivaldybės bendruomenėje buvo inicijuojamos ir organizuojamos įvairios prevencinės sveikatos stiprinimo priemonės įvairioms gyventojų grupėms. Visuomenės sveikatos stiprinimas Telšių rajone buvo vykdytas pagal Telšių r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2016 metų veiklos programą, kuri buvo parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu ir kitais teisės aktais bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijomis.

Remiantis Telšių r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2015 metų stebėsenos ataskaita, prevencinė sveikatos stiprinimo veikla buvo orientuota į šias prioritетines sritis:

1. Išorinės mirties priežastys: savižudybės, nukritimai, transporto įvykiai.
2. Sergamumas tuberkulioze.
3. Kūdikių maitinimas motinos pienu Telšių rajone.

1 Uždavinys Vykdyti Visuomenės sveikatos stiprinimą savivaldybės bendruomenėje		
Veikla:	Vykdyti sveikatos propagavimą, bei Visuomenės, valdymo institucijų informavimą ir konsultavimą Visuomenės sveikatos klausimais	
Eil. Nr.	Kriterijaus pavadinimas	Kriterijaus vertė
1.	Renginių skaičius (konferencijos, seminarai, akcijos, pamokos, žygiai, mankštos) visuomenės sveikatos propagavimo tema	354
2.	Renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius	10565
3.	Informacinių pranešimų, straipsnių skaičius (regioninėje spaudoje, internetiniuose puslapiuose)	301
4.	Atmintinės, lankstinukai ir kiti leidiniai (tiražas)	3641

Iš vykdytos sveikatos stiprinimo veiklos, būtų galima išskirti šiuos 2016 metų renginius:

1. Nemokamos mankštos 2016 m. sausio - balandžio, spalio – gruodžio mėn. (123 užsiėmimas, 3736 dalyviai).
2. 2016 m. gegužės mėn. dalyvavimas Europos dviračių iššūkyje 2016 (European Cycling Challenge 2016 – ECC2016) (19 renginių, 494 dalyviai).
3. Atsipalaidavimo – jogos mokymai 2016 m. kovo mėnesį (12 renginių, 214 dalyvių).

4. „Sveikas senėjimas“ – mankštos baseine vyresnio amžiaus žmonėms 2016 m. sausio - vasario, lapkričio - gruodžio mėn. (21 užsiėmimas, 321 dalyviai).
5. Mokymai būsimiesiems tėveliams 2016 m. kovo ir spalio mėn. (2 mokymų ciklai: 10 paskaitų, 2 ekskursijos po akušerijos ginekologijos skyrių, 153 dalyviai).
6. Šiaurietiškas ėjimo mokymai 2016 m. gegužės - birželio mėn. (10 užsiėmimų, 131 dalyvis).
7. 2016 m. lapkričio 16 d. Pasaulinės kelių eismo įvykių aukų atminimo dienos minėjimas (1 renginys, 100 dalyvių).
8. Renginiai skirti Jungtinių Tautų, Pasaulio sveikatos organizacijos ir Lietuvos Vyriausybės atmintinoms dienoms paminėti.
9. 2016 m. liepos 11-17 d., 2016 m. Lietuvos kultūros sostinėje Telšiuose, vyko sporto renginių savaitė „7 sporto dienos, 7 kalvų mieste“ (28 renginiai, 1715 dalyvių).
10. 2016 m. rugsėjo 25 dieną „Didžioji sveikatos mugė“ (1 renginys, 500 dalyvių).
11. Paskaitų ciklas „Klastingoji tuberkuliozė“ (10 paskaitų, 253 dalyviai.)

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą)

2 Uždavinys   Vykdyti savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą)

Per 2016 metus buvo įgyvendinamos Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro programos plane numatytos priemonės:

1. Visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse vykdoma remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ 2014 m. gruodžio 19 d. Nr. V-1387, Telšių rajono savivaldybės tarybos sprendimu „Dėl Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ 2015 m. gegužės 28 d. Nr. TI-104. Stebėsenos duomenys buvo renkama iš viešai skelbiamų leidinių („Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla“, „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“, „Mirties priežastys savivaldybėse“, „Lietuvos sveikatos statistika/ Health Statistics of Lithuania“, „Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse“, internetinės duomenų bazės (<http://www.hi.lt>, www.stat.gov.lt) ir kt.

2. 2016 metais buvo renkami Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rodikliai už 2015 metus.

3. Remiantis Visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo

tvarka, atlikta 2015 m. Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita, kurioje įvertinti savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai ir išanalizuotos prioritetinės savivaldybės visuomenės sveikatos problemos. Platesnė informacija Biuro internetinėje svetainėje www.telsiurvsb.lt.

4. 2017 m. atlikta 2016-2017 m. m. ikimokyklinio amžiaus vaikų profilaktinių patikrinimų analizė. Išanalizavus vaikų profilaktinių patikrinimų rezultatus, dažniausiai vaikams 2016-2017 m. m. nustatyti: širdies – kraujagyslių sistemos sutrikimai (24 proc.), kvėpavimo sistemos sutrikimai (19 proc.), regos sutrikimai (18 proc.), skeleto – raumenų sistemos sutrikimai (12 proc.).

5. Telšių rajono bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenų analizė 2016/2017 m. m. Išanalizavus vaikų profilaktinių patikrinimų rezultatus, dažniausiai mokiniams, 2016-2017 m. m., nustatyti: skeleto – raumenų sistemos sutrikimai (31,36 proc.), regos sutrikimai (28,23 proc.), kvėpavimo sistemos sutrikimai (10,02 proc.).

5. Biuras 2016 m. gegužės - rugsėjo mėn. vykdė Telšių rajono maudyklų vandens kokybės stebėseną. Siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, sumažinti maudyklų taršą ir prisidėti prie maudyklų vandens kokybės gerinimo, Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras rinko informaciją ir reguliariai teikė Telšių rajono gyventojams apie maudyklų vandens kokybę. Parengta 2016 metų Telšių rajono savivaldybės maudyklų vandens kokybės ataskaita, parengtas 1 straipsniai spaudoje, bei parengti 5 informaciniai pranešimai biuro internetinėje svetainėje www.telsiurvsb.lt.

6. 2016 m. gegužės – liepos buvo atliekamas vaikų gyvensenos tyrimas, kuriame dalyvavo 5, 7 ir 9 klasių mokiniai. Tyrimo metu iš viso buvo apklausti 720 moksleivių. Tyrimas buvo atliekamas pagal Higienos Instituto parengtas bei su Sveikatos apsaugos ministerija suderintas metodines rekomendacijas.

Vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimas

3 Uždavinys	Vykdyti vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimą
Veikla:	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, vykdančių sveikatos priežiūrą ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose, veikla

Vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo veikla yra vykdoma 31 Telšių rajono ugdymo įstaigoje ir 5 jų skyriuose t.y. 1 profesinėje mokykloje, 8 ikimokyklinio ugdymo įstaigose (lopšeliuose-darželiuose) ir 22 bendrojo ugdymo mokyklose bei jų skyriuose. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdančios sveikatos priežiūrą mokyklose ir/ ar ikimokyklinio ugdymo įstaigose savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos teisės aktais, Telšių rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatais, Biuro direktoriaus

įsakymais, darbo tvarkos taisyklėmis, pareiginiiais nuostatais bei ugdymo įstaigos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planu, kurį rengia kartu su įstaigos bendruomene, atsižvelgiant į ugdymo įstaigos poreikius ir vykdomos visuomenės sveikatos priežiūros nacionalinius ir vietos prioritetus. Planas yra derinamas su Biuro vadovu. Visuomenės sveikatos priežiūros planas yra sudedamoji ugdymo įstaigos metinės veiklos programos dalis.

Visuomenės sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose vykdančys specialistai (3 lentelė).

3 lentelė. Visuomenės sveikatos priežiūrą mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose vykdančių specialistų pasiskirstymas 2016 m. pabaigoje.

Specialistų etatų skaičius	Specialistų skaičius	Specialistų pasiskirstymas pagal užimamą etatą			
		1	0,75	0,5	0,25
13,75	18	6	9	1	2

Visuomenės sveikatos priežiūra ugdymo įstaigose apima šias visuomenės sveikatos priežiūros specialisto funkcijas:

I. Mokinių sveikatos stebėseną:

1) duomenų apie Mokinių sveikatos būklę rinkimą, kaupimą ir analizavimą t.y. informaciją apie kasmetinius mokinių sveikatos profilaktinius patikrinimus suveda į Vaikų sveikatos stebėsenos informacinę sistemą (VSSIS), analizuoja kitus rodiklius, informaciją apibendrina ir pristato ją ugdymo įstaigų bendruomenei bendruomenei, suinteresuotoms institucijoms, koordinuoja ASPĮ specialistų rekomendacijų dėl vaikų sveikatos įgyvendinimą ir kt.);

2) pagal kompetenciją užkrečiamųjų ligų (pedikuliozės, niežų) epidemiologinės priežiūros vykdymą (pagal rekomenduojamą grafiką arba esant poreikiui);

II. Sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymą:

1) konsultavimą, informavimą visuomenės sveikatos klausimais (konsultacinės pagalbos teikimas kūno kultūros mokytojams komplektuojant fizinio ugdymo grupes, sudarant fizinio pajėgumo grupių sąrašus, pagal galimybes budint sporto renginiuose, dalyvaujant mokyklos vaiko gerovės darbo grupėse, konsultavimas tėvų, mokinių ir kt.);

2) Mokinių sveikatos stiprinimo priemonių ir Mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonių įgyvendinimą t.y. sveikatos mokymo ir ugdymo priemonių (pokalbių, pamokų, diskusijų, paskaitų, klasės valandėlių, praktinių užsiėmimų, stendų, straipsnių, informacinės padalomosios medžiagos) mokiniams, ugdymo įstaigos bendruomenei organizavimas sveikos gyvensenos temomis).

III. Visuomenės sveikatos rizikos veiksnių stebėseną ir prevenciją:

1) maitinimo organizavimo priežiūros vykdymą (mokinių maitinimo organizavimo tvarką prižiūrintis specialistas vieną kartą per savaitę tikrina, kad maitinimas būtų organizuojamas pagal ugdymo įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens patvirtintus valgiaraščius ir užkandžių asortimento sąrašus, pildo „Valgiaraščio ir mokinių maitinimo atitikties“ žurnalą);

2) ugdymo įstaigos aplinkos atitikties visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktų, reglamentuojančių vaikų sveikatos priežiūrą, sveikatos saugą ir stiprinimą, reikalavimams vertinimą.

3) pirmosios medicinos pagalbos teikimą ir koordinavimą;

Informacija apie 2016 m. ugdymo įstaigose vykdytą visuomenės sveikatos priežiūrą pateikiama 4 lentelėje.

4 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose pirminės visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vertinimo kriterijai ir jų reikšmės 2016 m.

Funkcija	Kriterijaus pavadinimas	Kriterijaus vertė
Mokinių sveikatos stebėseną	Mokinių profilaktinių patikrinimų sukauptų ir įvertintų duomenų skaičius (proc.)	98,2 proc.
	Iš jų: ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, profilaktinių patikrinimų pažymų skaičius (proc.)	99,55
	Iš jų: ugdomų pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, profilaktinių patikrinimų pažymų skaičius (proc.)	97,8
Užkrečiamųjų ligų epidemiologinės priežiūros vykdymas	Patikrintų vaikų ir mokinių dėl asmens higienos, pedikuliozės ir niežų skaičius	13192
Pirmosios pagalbos teikimas ir koordinavimas	Suteiktų pirmos pagalbos ar gydytojo rekomendacijų įgyvendinimo veiksmų mokiniams skaičius	1046
	Iš jų: ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas	291
	Iš jų: ugdomų pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas	755
Konsultavimas	Suteiktų individualių konsultavimo paslaugų skaičius ugdymo įstaigų bendruomenėms	3050
	Konsultacijų skaičius ugdymo įstaigų darbuotojams	666
	Konsultacijų mokiniams, ugdomų pagal visas mokymo programas, skaičius	1857
	Konsultacijų tėvams skaičius	527
Maitinimo organizavimo priežiūros vykdymas	Ugdymo įstaigų, kuriose maitinimo organizavimo priežiūrą vykdo VSPS, skaičius	31 (iš jų 4 ugdymo įstaigų skyriai)
Ugdymo aplinkos atitikties vertinimas	Visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktų reikalavimams vertinimų skaičius	210

Siekiant stiprinti Telšių rajono savivaldybės vaikų ir jaunimo sveikatą, formuoti teisingą jų požiūrį į savo sveikatą, jos išsaugojimą, ugdyti sveikos gyvensenos įgūdžius teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, 2016 m. ugdymo įstaigų bendruomenių informavimas, konsultavimas įvairiais visuomenės sveikatos klausimais, mokinių (vaikų) sveikos gyvensenos mokymas buvo organizuojamas ir vykdomas pagal Telšių r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro išskirtas prioritetas sritis, atsižvelgiant į vaikų sergamumą, rizikos veiksnių paplitimą bei ugdymo įstaigų poreikius, susijusius su sveikata stiprinančių programų („Sveikatos ugdymo bendroji programa“, „Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa“, „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa“), projektų („Sveikatiada“, „Mažųjų olimpiada“ ir kt.) įgyvendinimu (5 lentelė).

5 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas ugdomų mokinių visuomenės sveikatos mokymo ir ugdymo vertinimo kriterijai ir jų reikšmės 2016 m.

Eil. Nr.	Kriterijaus pavadinimas	Kriterijaus vertė
1.	Ugdymo įstaigose organizuotų sveikatinimo renginių (paskaitos, pamokos ir kt.) skaičius	2068
	Iš jų: skirtų mokiniams, ugdomiems pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas	1045
	Iš jų: skirtų mokiniams, ugdomiems pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas	1023
2.	Sveikatingumo renginiuose (seminarai, paskaitos, praktiniai mokymai ir pan.) dalyvavusių asmenų skaičius	
	viso:	61376
	iš jų: mokinių, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas skaičius	24310
	iš jų: mokinių, ugdomų pagal bendrojo ugdymo programas skaičius	37066

2016 m. visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą Telšių rajono ugdymo įstaigose, iš viso inicijavo ir įgyvendino 2068 sveikatos stiprinimo priemones, kuriose dalyvavo 61376 asmenys. Susisteminta informacija apie 2016 m. vykdytą sveikatos ugdymo ir mokymo veiklą pagal temas pateikiama 6 lentelėje.

6 lentelė. Sveikatos ugdymo ir mokymo renginiai ir leidiniai pagal temas 2016 m.

Renginiai ir leidiniai	Pranešimai, paskaitos, pamokos		Diskusijos, debatai ir kiti aktyvaus mokymo būdai		Konkursai, viktorinos, varžybos ir kiti vieši renginiai		Straipsniai, pranešimai, publikacijos periodiniuose leidiniuose ir internete	Stendai, plakatai	Brošiūros, knygos		Atmintinės, lankstinukai ir kiti leidiniai		
	renginių sk.	dalyvių sk.	renginių sk.	dalyvių sk.	renginių sk.	dalyvių sk.			pavadinimų sk.	tiražas	pavadinimų sk.	tiražas	elektroninių leidinių sk.
Iš viso	920	20419	705	14168	443	26789	346	605	0	0	52	13107	2
Iš jų:													
Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	111	2443	117	2278	51	3787	130	112	0	0	10	3850	1
Sveika mityba ir nutukimo prevencija	124	2435	85	1761	46	2084	27	81	0	0	5	2230	1
Fizinis aktyvumas	26	715	9	121	201	12622	48	60	0	0	5	285	0
Psichikos sveikata (smurto, savižudybių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	28	491	46	1076	37	2179	9	23	0	0	2	330	0
Aplinkos sveikata	52	906	66	907	25	1345	11	41	0	0	2	195	0
Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	62	2128	30	631	14	386	24	18	0	0	2	1050	0
Lytiškumo ugdymas, AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencija	48	1215	3	219	1	114	3	11	0	0	1	50	0
Tuberkuliozės profilaktika	30	737	9	313	0	0	16	39	0	0	4	751	0

Užkrečiamųjų ligų profilaktika, asmens higiena	219	4594	176	3717	18	467	31	146	0	0	13	2530	0
Ėduonies profilaktika ir burnos higiena	135	2832	104	2003	11	727	18	28	0	0	4	1514	0
Kraujotakos sistemos ligų profilaktika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	85	1923	60	1142	39	3078	29	46	0	0	4	322	0
Onkologinių ligų profilaktika	0	0	1	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Iš vykdytos sveikatos mokymo ir ugdymo veiklos galima išskirti tokias sveikatos stiprinimo priemones:

1) Mokinių susitikimų inicijavimas ir organizavimas su vietos specialistais aktualiais sveikos gyvensenos ir asmens higienos klausimais.

Sritis	Ivykdyta
I. Ėduonis ir burnos higiena	15 praktinių paskaitėlių (užsiėmimų) „Ėduonies profilaktikos ir burnos higienos“ tema ikimokyklinio ugdymo įstaigų mokiniams UAB „Žemaitijos odontologijos klinikoje“
II. Lytiškumo ugdymas	5 praktiniai užsiėmimai tema „Lytinės tapatybės formavimosi aspektai. Asmenybės branda ir seksualumas“ šiose mokymo įstaigose: Telšių „Džiugo“ gimnazijoje, Telšių Žemaitės gimnazijoje, Tryškių Lazdynų Pelėdos gimnazijoje, Telšių regioniniame profesinio mokymo centre, Telšių Vincento Borisevičiaus gimnazijoje.
III. Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija	14 paskaitų mokyklinio amžiaus vaikams ir /ar jų tėvams iš paskaitų ciklo „Ar žalingi ipročiai tavo draugai?“ temomis „Rūkymas (tabakas ir elektroninės cigaretės)“, Alkoholis ir psichotropinės medžiagos“, „Kibernetinės priklausomybės“ šiose ugdymo įstaigose: Telšių Žemaitės gimnazijoje, Telšių „Džiugo“ gimnazijoje, Telšių Vincento Borisevičiaus gimnazijoje, Telšių r. Luokės V. Kleivos gimnazijoje, Telšių r. Tryškių Lazdynų Pelėdos gimnazijoje, Telšių „Ateities“ progimnazijoje, Telšių „Atžalyno“ progimnazijoje, Telšių „Germanto“ progimnazijoje, Telšių „Kranto progimnazijoje, Telšių r. Nevarėnų pagrindinėje mokykloje.
IV. Sveikatos sauga ir stiprinimas (lėtinių neinfekcinių ligų prevencija)	26 mankštos (užsiėmimai), skirti skeleto (kaulų) ir raumenų sistemos sutrikimų vystymosi prevencijai, Telšių „Ateities“ progimnazijos baseine tikslinės grupės mokiniams (pagal diagnozės R29.3 ir M41). Sudarytos 3 mokinių grupės iš 5 ugdymo įstaigų.

2) Aktyviai minėti renginiai Jungtinių Tautų, Pasaulio sveikatos organizacijos ir Lietuvos Vyriausybės atmintinos dienoms paminėti: pasaulinei vandens dienai (kovo 22 d.), pasaulinei judėjimo sveikatos labui dienai (gegužės 10 d.), pasaulinei dienai be automobilio (rugsėjo 22 d.), Europos sveikos mitybos dienai (lapkričio 8 d.). ir kt. Bendradarbiauta su Lietuvos grūdų perdirbimo įmone UAB „Malsena Plus“, organizuojant pasaulinės „Košės dienos“ akciją.

3) 18 ugdymo įstaigų buvo vykdytas Higienos instituto inicijuotas tyrimas, skirtas vaikų sveikatos stiprinimui, saugios ir sveikos aplinkos kūrimui „Vaikų gyvensenos tyrimas 2016 m.“ Apklausti 5, 7, 9 klasių mokiniai.

Visuomenės sveikatos biuro 2017 m. ataskaitą parengė: vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistė Asta Matulevičienė, tel. 8 677 78542, el. p. afabijonaviciute@gmail.com, visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė Dovilė Mickutė, tel. 8 (444) 60155, el. p. dovile.mickute@telsiurvsb.lt, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė Sandra Valančienė, tel. 8 (444) 60155, el. p. s.valanciene@telsiai.lt